

Timo Hämylä

N. A. Osara – Monen talon isäntä

Opinnäytetyö

Syksy 2015

SeAMK Elintarvike ja maatalous

Metsätalouden koulutusohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Tutkinto-ohjelma: Elintarvike ja maatalous

Suuntautumisvaihtoehto: Metsätalous

Tekijä: Timo Hämylä

Työn nimi: N. A. Osara - Monen talon isäntä

Ohjaaja: Tapani Tasanen

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 44

Liitteiden lukumäärä: 2

Tämä opinnäytetyö käsittelee vuonna 1903 syntyneen metsäalan asiantuntijan, Nils Arthur (Nisse) Osaran elämäntyön tärkeimpiä saavutuksia. Lisäksi kuvataan N. A. Osaran syntymäkodin, Osaran kartanoa ja sen historiaa.

Opinnäytetyön aikajana alkaa N. A. Osaran henkilökuvauksessa hänen synnyinvuodestaan 1903 ja päättyy ajanjaksoon 1962-1968, jolloin Osaran työtehtävät FAO:ssa loppuivat. Osaran kartanon kuvauksessa aikajana rakentuu vuodesta 1540, jolta ajalta ovat kartanosta vanhimmat säilyneet dokumentit. Aikajana päättyy N. A. Osaran isännyyteen. Pääpaino kohdistuu Hildénin ajan Osaraan.

N. A. Osara kohosi työurallaan yhdeksi maamme arvostetuimmista metsäalan asiantuntijoista. Hänen urastaan onkin kirjoitettu tutkimuksia ja kirjoja, joten aiheeseen liittyvää tietoa on kiitettävästi saatavilla. Ehkä parhaiten hänet tunnetaan Pohjois-Suomen laajoista avohakkuuaukeista, niin sanotuista Osaranaukoista, joihin hän todellisuudessa vaikutti vain nimeksi.

Osarasta tuli Metsäntutkimuslaitoksen ensimmäinen metsäekonomian professori. 1940-luvulla hän johti kansanhuoltoministeriön puu- ja polttoaineosastoa ja toimi välillä maatalousministerinä toisen maailmansodan aikana. Hän siirtyi 1940-luvun lopulla Keskusmetsäseura Tapion johtoon ja sen jälkeen Metsähallituksen pääjohtajaksi. Ura huipentui FAO:n metsäosaston päällikkönä.

Avainsanat: Osara, ministeri, metsähallitus, pääjohtaja, FAO

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Food and Agriculture

Degree programme: Forestry

Specialisation:

Author/s: Timo Hämylä

Title of thesis: N. A. Osara – Monen tilan isäntä

Supervisor(s): Tapani Tasanen

Year: 2015

Number of pages: 44

Number of appendices: 2

This thesis tells about the high points of Nils Arthur (Nisse) Osara`s career. He was born in 1903 and was also well known as a forestry expert. It is also described in this thesis about the history of Osara`s manor house which is located in Hämeenkyrö.

The timeline of this thesis is set in the year of 1903 when N. A. Osara was born and ends when Osara`s work in FAO was over. The timeline of the description of Osara`s manor house is set between a year 1540 and the period when N. A. Osara was an owner.

N. A. Osara`s career was one of the most unique career in Finnish history of forestry. There is quite many research of his career to use for this thesis. He is also well known of large clear cutting areas in the North Finland.

As a young scientist he worked at the university of Helsinki and during the World War 2 he was a minister of the government of Finland. He became the general manager at Keskusmetsäseura Tapio in the end of 1940`s. After that he worked as a general manager at the National Board of Forestry. His career culminates as general manager of FAO`s forestry department.

Keywords: Osara, minister, forest government, general manager, FAO

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvaluettelo	5
Käytetyt termit ja lyhenteet	6
1 JOHDANTO.....	7
2 OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTOT	8
3 OSARA, NILS ARTHUR (1903 – 1990)	9
3.1 Lapsuus.....	9
3.2 Opiskelu	10
3.3 Työura	11
3.3.1 Metsäntutkimuslaitoksen professori.....	12
3.3.2 Sodanajan työtehtävät	13
3.3.3 Keskusmetsäseura Tapion johtaja.....	14
3.3.4 Metsähallituksen pääjohtaja.....	16
3.3.5 FAO:n metsäosaston johtaja.....	21
4 OSARAN KARTANO	23
4.1 Osaran kartanon historia.....	23
4.2 C. J. Hildénin aika	24
4.3 A. G. Hildén isäntänä	25
4.4 N. A. Osaran aika.....	27
5 POHDINTA.....	31
LÄHTEET.....	34
LIITTEET	36

Kuvaluettelo

Kuva 1. A.Liuksialan karikatyyri 50-vuotiaasta Osarasta.....	18
Kuva 2. Osara metsäasiantuntijana.....	22
Kuva 3. Osaran kartanon päärakennukset.....	24
Kuva 4. Emilia ja Arthur G. Hildén.....	26
Kuva 5. Anna-Kaisa Immosen haastattelu.....	28
Kuva 6. N. A. Osara.....	29
Kuva 7. N. A. Osara.....	30
Kuva 8. Hämeen Metsänhoitajien retkeily.....	32
Kuva 9. Anna Liisa ja Nils Arthur Osara.....	33

Käytetyt termit ja lyhenteet

FAO	Food and Agriculture Organization, YK:n elintarvike ja maatalousjärjestö.
Kansanhuolto	Tehtävänä oli huolehtia väestön toimeentulon turvaamisesta ja talouselämän säännöstelyyn kuuluvista tehtävistä.
Kartano	Alkujaan kartano perustui säterivapauteen. Kartano oli omavarainen elintarvikkeiden suhteen. Kartanolla oli torppia ja runsaasti peltoa ja metsää.
Metsänvartija	Henkilö, jolle on annettu tehtäväksi valvoa omassa valvontapiirissään, ettei luvatonta metsänkaatoa ja metsästystä pääse tapahtumaan.
Torpparivapautus	Torppareiden ja mäkitupalaisten oikeus lunastaa vuokra-alueensa.
Tropiikki	Kääntöpiirien väliin jäävä alue päiväntasaajalla, jossa vuoden keskilämpötila on yli 18° C.
Vastine	Suomen prosessioikeudessa vastaajan antama selitys häntä vastaan tuomioistuimessa nostetun kanteen vuoksi.
Vintturi	Nosto- tai vetolaite, jossa vetävä vaijeri kiertyy pyörivän telan ympäri.

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni N. A. Osaraa kohtaan sai alkusysäyksen opiskeluun kuuluvalla metsänuudistamisen kurssilla, jonka opettajana toimi Juho Lahti. Kurssin tehtäviin kuului esseiden kirjoittaminen aiheesta: ”Osaran aukot ja media”. Oheismateriaalina oli lehtileike, jossa heti alkupuolella kirjoitettiin, että Osaran aukeat olivat totta vain osaksi. Kyseisiä avohakkuuta oli jo hakattu puoli vuosikymmentä ennen kuin N. A. Osara astui Metsähallituksen pääjohtajaksi ja saattoi hakkuut päätökseen. Olisihan minun hämeenkyröläisenä pitänyt tämä tietää. N. A. Osaran syntymäkotia, Osaran kartano sijaitsee Hämeenkyrössä ja kartanon nykyiset omistajat Anna-Kaisa ja Simo Immonen ovat perhetuttujani. Opinnäytetyön alkuvaiheessa opettaja Tapani Tasanen Seinäjoen ammattikorkeakoulusta antoi arvokkaita ja asiantuntevia neuvoja ja ohjeita materiaalin hankinnasta.

N. A. Osarasta ovat Kullervo Kuusela ja Heikki Lindroos kirjoittaneet laajan henkilö kuvauksen kirjassaan ”Metsällä on pitkä muisti”. Metsähallituksen historiaa käsittelevässä teoksessa Antti Parpola ja Veijo Åberg kuvaavat yksityiskohtaisesti N. A. Osaran aikaa Metsähallituksen pääjohtajana. N. A. Osaran urasta on tehty monia tutkimuksia ja selvityksiä. Tässä opinnäytetyössä keskitytään N. A. Osaran uran tärkeimpiin vaiheisiin sekä hänen syntymäkotinsa Osaran kartanon historiaan. Pyrkimyksenä on tuoda esille jotain keskeistä tämän hämeenkyröläisen metsävai- kuttajan persoonasta sekä saada talteen myös ehkä jo häviämisen vaarassa ole- vaa tietoa.

Opinnäytetyössä kootaan yhteen N. A. Osarasta kirjoitettua tietoa sekä Osaran tyttären Anna-Kaisa Immosen haastattelusta saatua kuvausta.

Ajallisesti opinnäytetyö alkaa N. A. Osaran lapsuudesta 1900-luvun alkupuolelta ja päättyy ajanjaksoon 1962-1968, jolloin Osaran FAO-kausi päättyi.

Lopuksi haluan kiittää Osaran kartanon isänväkeä, Anna-Kaisa ja Simo Immosta, antamalla käyttööni lähdemateriaalia Osaran arkistoista sekä mieleenpainuvista haastatteluhetkistä. Kiitos myös ohjaajalleni Tapani Tasaselle kannustuksesta se- kä asiantuntevista neuvoista.

2 OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSMENETELMÄT JA AINEISTOT

Tämä opinnäytetyö on tehty tutkimustyönä sekä kirjoitetun tiedon että henkilöhaastattelun pohjalta. Opinnäytetyön keskeisen rungon muodostavat N. A. Osarasta tehdyt teokset sekä lehtileikkeet. Teokset antoivat laajan henkilökuvauksen N. A. Osaran elämästä ja urasta.

Lehtileikkeet ja asiantuntijalausunnat ovat peräisin Osaran kartanon arkistosta. Pääosa N. A. Osaraa käsitteleviä julkaisuja on säilytettävänä Metsämuseo Lustossa.

Kirjatiedon ohella opinnäytetyössä on käytetty Anna-Kaisa Immosen (N. A. Osaran tytär) haastattelun pohjalta saatua tietoa. Haastattelu tehtiin Osaran kartanon niin kutsutussa punaisen talon salissa, joka loi haastatteluun autenttisen ilmapiirin.

Anna-Kaisa Immosen haastattelun tarkoituksena oli saada jo yleisesti tunnetun tiedon lisäksi selville myös henkilökohtaisempaa tietoa Osarasta. Opinnäytetyön tavoitteena oli syventää Osaran henkilökuvaa asioilla, joita ei välttämättä ole vielä ole kirjattuna missään.

Kirjatiedon, lehtileikkeiden ja asiantuntijalausunnoiden pääasiallisena tarkoituksena oli, että voisin syventyä, tutkia ja oppia lisää Osaran elämäntyöstä.

3 OSARA, NILS ARTHUR (1903 – 1990)

Nils Arthur Osaraa voidaan perustellusti kutsua yhdeksi metsätaloutemme ”grand old man:ksi”. Hänet nimitettiin Metsäntutkimuslaitoksen ensimmäiseksi metsäekonomian professoriksi. Hän johti kansanhuoltoministeriön puu- ja polttoaineosastoa vuosina 1939-1947. Hän toimi Edwin Linkomiehen hallituksessa jatkosodan loppuvuosina ”metsäministerinä”, vastaten metsäasioista sekä maatalousettä kansanhuoltoministeriöissä. Vuonna 1947 hänestä tuli Keskusmetsäseura Tapion johtaja. Metsähallituksen pääjohtajaksi hän siirtyi vuonna 1952. Hänet kutsuttiin Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO) metsäosaston apulaisjohtajaksi Roomaan vuonna 1962 ja vuotta myöhemmin koko metsäosaston johtajaksi. Rooman vuosien jälkeen vuonna 1968 hän hoiti Metsäntutkimuslaitoksessa erikoistutkijan virkaa. Vuosina 1970-1975 Osara toimi vielä Jaakko Pöyryllä kehitysmaiden asiantuntijana. N. A. Osara oli harvinaisen monipuolinen ja kokonaisvaltainen metsäalan asiantuntija ja johtaja. (Palo 2006, 1.)

3.1 Lapsuus

Nils Arthur (Nisse) Hildén, vuodesta 1935 Osara, syntyi Ikaalisissa 29.11.1903. Hänen vanhempansa olivat Arthur Gideon Hildén sekä Emilia von Bonsdorff. (Palo 2006, 2.) Vanhempien lisäksi perheeseen kuului kaksi tytärtä ja neljä poikaa (Osara 1983, 35). Nils Arthur Osara vietti lapsuutensa Osaran kartanossa, joka vielä silloin kuului Ikaalisiin. Vaikka Osara vietti urallaan pitkiä aikoja muun muassa Helsingissä ja Roomassa, palasi hän aina kun oli mahdollista kotikartanonsa maiseen nykyiseen Hämeenkyröön. (Palo 2006, 1.)

Osaran kartanossa kotikieli oli ruotsi. Tyttäret pistettiinkin ruotsinkieliseen oppikouluun, mutta pojat suomenkieliseen. Taustalla oli se, että näin tyttärillä oli paremmat mahdollisuudet päästä parempiin ja rikkaampiin naimisiin sen ajan Suomessa. (Immonen 2015.)

Nils Arthur Osaran mielenkiinnon kohteena pikkupoikana oli erityisesti löytöretket. Osaran kartanon kirjastossa oli muun muassa Nordensköldin kirjoittama kirja Koil-

lisiväylä-retkestä. Lukiessaan kirjaa Nils Arthur alkoi haaveilla löytöretkeilijäksi ryhtymisestä. Haaveet kuitenkin sammuiivat hänen luettuaan, kuinka löytöretkeilijät olivat valloittaneet maapallon viimeisetkin tuntemattomat kolkat. Oikeita löytöretkiä ei siten voisi enää tehdä. (Kuusela & Lindroos 2003, 27.)

Innostuksen metsänhoitajaksi ryhtymisestä Nils Arthur sai vuonna 1916 Pekka Kokkoselta, josta tuli myöhemmin Teknillisen korkeakoulun (silloin Polyteekin) professori. Kokkonen oli tekemässä salaojasuunnitelmaa joillekin lohkoille ja Nils Arthur toimi apulaisena niin sanottuna mittapoikana. He kävivät soutamalla Kyrösjärven Isosaarella, joka on lehtoa. Kokkonen tunsi hyvin myös kasveja ja halusi näin vieraillla läheisessä lehdossa; samalla hän auttoi Nils Arthuria tunnistamaan kasveja koulutehtäviin liittyvässä kasvion teossa. Tällä kasvinkeräysmatkalla Nils Arthur sain kipinän, että metsänhoitajan työ taitaisi olla häntä varten. (Kuusela & Lindroos 2003, 27.)

Päätöstä vielä puolsi se, että kotiväen mielestä oli sopivaa, että yksi veljeksistä opiskelisi metsänhoitajaksi. Kaksi Nils Arthurin veljeä oli jo silloin opiskelemassa agronomiksi, joten siihen ei ollut innostusta. Vanhin veli oli jo valmis eläinlääkäri, joten muita vaihtoehtoja ei maatalouspuoli juurikaan tarjonnut. (Kuusela & Lindroos 2003, 27.)

Paikallislehden tekemässä 80-vuotishaastattelussa Osara toteaa ammatinvalinnastaan, että metsäala lankesi hänelle kuin luonnostaan. (Pasanen 1983, 3.)

3.2 Opiskelu

Ylioppilaaksi N. A. Osara kirjoitti vuonna 1921 Helsingin suomalaisesta yhteiskoulusta. (Kuusela & Lindroos 2003, 28.) Metsänhoitajaksi hän valmistui vuonna 1924 Helsingin yliopistosta, ollessaan vain 20-vuotias. (Metsävaltio 1984, 16.) Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin tutkinnon hän suoritti 1926. Licensiaattitutkinnon hän sai valmiiksi vuonna 1936 ja väitteli vielä samana vuonna maatalous- ja metsätieteiden tohtoriksi. (Kuusela & Lindroos 2003, 28.)

Osara kuvailee sen ajan metsäalan opiskelua aika yksiviivaiseksi. Opiskelu oli suoritettava neljän pääaineen puitteissa. Mahdollisuutta valita joitain erillisaineita ei ollut. (Kuusela & Lindroos 2003, 29.)

Väitöskirjassaan (1935) N. A. Osara selvitti pienmetsätilojen mahdollisuuksia. Tutkimusta varten valittiin noin 600 pienmetsätilaa. Suomeenhan oli syntynyt tasavallan ajan alkuvaiheessa suuri määrä pienmetsätiloja niin sanotun torpparivapautuksen yhteydessä. (Kuusela ja Lindroos 2003, 45.)

Osaralle vahvistui käsitys väitöskirjaa tehdessään, että pienmetsätaloudesta voidaan kehittää jotain hyvää ja tärkeää koko Suomen kannalta. Väitöskirjan yksi merkittävimmistä metsäpoliittisista näkemyksistä oli, että myyntipuusta saatavista tuloista muodostuisi merkittävä osa myös pientilojen taloudelliselle kannattavuudelle. Entuudestaan puulla oli merkitystä lähinnä poltto-, rakennus- ja kotitarvepuuna. Tulevaisuudessa metsä olisi myös sekä puun myynnistä että korjuusta saatavien tulojen lähde. (Kuusela ja Lindroos 2003, 46.)

N. A. Osaralle kotimetsissä puuhastelu ja niihin tutustuminen oli ollut lapsesta lähtien hänelle mielekästä. Osaran kartanolla oli viisi torppaa, joista kolme sijaitsi lähellä talouskeskusta. Tästä N. A. Osara sai varsin merkittävää omakohtaista kokemusta ja näkemystä torpparioloista, joka varmasti lisäsi hänen motivaatiotaan väitöskirjatyöhönsä. Oman käytännönläheisen tiedon antoi hänen agronomiveljensä Lasse Osara, joka kuului kunnalliseen vuokralautakuntaan. Vuokralautakunta oli se nimenomainen elin, joka muun muassa Hämeenkyrössä käytännössä toteutti torpparivapautuksen. (Kuusela ja Lindroos 2003, 46.)

3.3 Työura

N. A. Osaralle metsä oli keskeisenä osana hänen työuransa kaikissa vaiheissa. Hän hoiti aktiivisesti kotitilansa metsiä useita vuosikymmeniä. Osara opetti muun muassa metsäekonomiaa sekä riistanhoitoa ja toimi Suomen sodanajan puuhuollon johtajana. FAO:n metsäosaston johtajana Roomassa Osara oli vaikuttamassa kansainvälisestikin arvostetussa virassa. Suomessa Osara muistetaan ehkä parhaiten Posion ja Pudasjärven laajoista avohakkuista, eli niin sanotuista ”osa-

ranaukeista”, joita todellisuudessa oli hakattu jo puoli vuosikymmentä Osaran tullessa Metsähallituksen pääjohtajaksi. (Palo 2006, 2.)

3.3.1 Metsäntutkimuslaitoksen professori

Metsäntutkimuslaitoksen metsätaloustieteen professoriksi N. A. Osara nimitettiin vuonna 1938; hän hoiti virkaa vuoteen 1948, jolloin hän itse pyysi siitä eron. Virkaa haki Osaran lisäksi myös tohtori Vilho Pöntynen. Asiantuntijoina toimivat professorit Eino Saari ja Yrjö Ilvessalo. (Kuusela & Lindroos 2003, 50.)

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen hallitus pyysi professori Eino Saarelta metsätaloustieteen professorin viranhakijoista lausuntoa. Tohtori Osaran julkaisujen luettelo käsitti siihen mennessä 57 numeroa. Metsästystä ja sotilaallisia asioita käsittelevät kirjoitukset Saari jätti aihepiirinsä vuoksi käsittelemättä. (Saari 1937, 1.)

Saari toteaa (1937, 8), että tohtori Osaran julkaisut osoittavat hänen olevan monipuolinen ja lahjakas mies. Hänen julkaisujensa aihepiiri on varsin laaja. Hänen tekemät tutkimukset on tehty huolellisesti ja tarkasti ja niillä on suurta tieteellistäkin merkitystä. Hänen kirjallinen tuotantonsa sitä vastoin on hajaantunut pikku kirjoitte-
luksi. Siihen on ilmeisesti vaikuttanut hänen harrastustensa monilukuisuus, joka on puolestaan vaikuttanut täysipainoiseen syventymiseen tutkimustyössä. Hänen vahvinta osaamisaluettaan on taloudellisten ja teknillisten kysymysten tutkiminen.

Ilvessalon mukaan (1937,10) tohtori Osaran julkaisutoiminta on ollut vilkasta ja monipuolista. Julkaisut ovat huoliteltuja ja tarkasti tehtyjä; hän osoittaa niissä hyvää huomio- ja esityskykyä sekä perusteellisia metsätaloudellisia tietoja. Ilvessalo olisi kuitenkin toivonut, että Osara olisi jatkanut väitöskirjansa valmistumisen jälkeen tutkimustyötä ja vahvistanut tutkijankykyjensä jonkin uuden kysymyksen selvittelyllä.

Molemmat professorit toteavat, että tohtori Osara on pätevä Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen metsätalouden tutkimusosaston professorin virkaan. Saari asetti kuitenkin Pöntynsen etusijalle, mutta Osaran valittamisen ja äänestysten jälkeen, Osara tuli asetetuksi virkaan. (Kuusela & Lindroos 2003, 51.)

Osara keskittyi opettamisessaan yksityismetsätalouden kehittämiseen sekä Keskusmetsäseura Tapion toimintaan. Tämän lisäksi Osara luennoi metsästyksestä, hänhän oli sekä innokas metsästäjä että maajoukkueetason haulikkoampuja. (Kuusela & Lindroos 2003, 52.)

Osaran kartanossa suurin osa yhä käytössä olevista hopealusikoista on Osaran voittamia palkintoja ampumakilpailuista. (Immonen 2015).

3.3.2 Sodanajan työtehtävät

Talvisodan aikana N. A. Osara toimi upseerina Päämajassa kooten päivittäin tieto- ja tilastoista, jotka koskivat sotilaiden määrää, joukko-osastojen kärsimiä tappioita ja ylipäättänsä, miten joukko-osastojen vahvuus kehittyi. Nämä salassa pidettävät tiedot välitettiin ylipäällikölle, joka näin sai katsauksen hyvin tarkasti päivittäin. (Kuusela & Lindroos 2003, 74.)

Päämajan upseerin tehtävästä N. A. Osara komennettiin kulontorjuntaupseeriksi. Tehtävä oli nostaa valmiutta sekä kouluttaa joukkoja mahdollisten laajojenkin metsäpalojen varalle. (Kuusela & Lindroos 2003, 76.)

N. A. Osara oli vuonna 1939 perustetun kansanhuoltoministeriön osastopäällikkönä vuosina 1939-1947. Yksi kansanhuoltoministeriön tehtävä oli huolehtia polttoaineista. Keskeisenä osana oli turvata polttopuiden saanti ja riittävyys, muun muassa metsäteollisuuden puuvarastoja takavarikoitiin polttopuuksi. Järjestettiin suuria työmaita, jossa sahateollisuuteen tarkoitettuja tukkipuita hakattiin haloiksi. Niillä korvattiin kivihiili kaupunkien lämmityksessä sekä puukaasulla bensiini, autojen polttoaineena. (Kuusela & Lindroos 2003, 82.)

Kansanhuoltoministeriön päälliköksi tuli vuonna 1940 V. A. Kotilainen, joka ensimmäisessä tapaamisessa antoi osastopäälliköille tehtävän laskea, mitä elintarvikkeita ja muuta tarpeellista tarvitaan viiden sotavuoden aikana. N. A. Osara ja muiden osastojen päälliköt saivat 24 tuntia aikaa miettiä ja kirjata ylös, kuinka paljon muun muassa elintarvikkeita tulisi koota ja varastoida. Tämä Kotilaisen alulle panema työ osoittautui erittäin arvokkaaksi ja ajoitukseltaan juuri oikeaksi, sillä ilman näiden valmiuslaskelmien avulla tehtyjä valmiusvarastoja, olisimme sodan

aikana joutuneet kohtaamaan paljon ankarampaa puutetta elintarvikkeista ja polttoaineista. (Kuusela & Lindroos 2003, 84.)

Isä oli sangen innokas pitämään tilastoja. Muun muassa Osaran kartanon öljynkulutuksesta on tarkat tilastot monelta eri vuosikymmeneltä. Keräsi hän tilastoja ”turhistakin” asioista. (Immonen 2015.)

Pääministeri Edwin Linkomies kutsui N. A. Osaran kansanhuoltoministeriön puu- ja polttoaineosaston johtajan paikalta hallitukseensa ministeriksi jatkosodan loppuvuosiksi 1942-1944. N. A. Osara tuli ministeriksi puolueiden ulkopuolelta hoitamaan maatalousministeriössä metsätalouteen kuuluvia asioita. Hänen toimestaan muodostettiin uusi metsälaki; laki vajaatuottoisten metsien uudistamiseksi (834/1943) esiteltiin marraskuussa 1943. Tätä lakia Osara itse piti yhtenä suurimmista työuransa saavutuksista. (Kuusela & Lindroos 2003, 88.)

3.3.3 Keskusmetsäseura Tapion johtaja

Vappuna 1947 Osara aloitti työnsä Keskusmetsäseura Tapion toimitusjohtajana. Hän oli toiminut vuosina 1936-38 Tapiossa metsänhoitajana, tehtävänään luoda maahamme kehittynyt metsänhoitoyhdistystoiminta. Hänellä oli jo tuolta ajalta peräisin vankka yhteys metsänhoitoyhdistyksiin. (Kuusela & Lindroos 2003, 122.)

Tapion toiminta laajeni huomattavasti N. A. Osaran kaudella ja hän palkkasikin paljon juuri sotarintamalta vapautuneita metsänhoitajia. Osara totesi heidän olevan nuoresta iästään huolimatta miehiä, jotka olivat joutuneet kantamaan raskasta vastuuta rintamalla. Kun heidät sitten pistettiin uudensuuntaisiin vastuullisiin tehtäviin metsäammattissa, harvoin petyttiin. Innostaminen ja rohkaiseminen olikin ehkä N. A. Osaran vahvimpia puolia. (Kuusela & Lindroos 2003, 125.)

Kesällä 1948 N. A. Osara matkusti Yhdysvaltoihin kolmeksi kuukaudeksi. Osara lensi sodan runtelemasta Suomesta Atlantin yli tutustumaan suuren maailman metsätalouden uusiin innovaatioihin. Yhdysvallathan oli toisen maailmansodan voittaja sekä maailman taloudellinen keskus. (Parpola & Åberg 2009, 201.)

Matkan aikana Osara tapasi metsätyömiehiä ja sai vaikutteita suuren maailman metsätaloudessa harjoitettavista menetelmistä. Havainnot olivat eri puolilla Yhdysvaltoja samat: leveysasteista ja kasvukauden lämpösummasta riippumatta kaikkialla harjoitettiin tehokasta metsätaloutta. (Parpola & Åberg 2009, 203.)

Amerikassa metsät uudistettiin laajoilla avohakkuilla. Puut katkottiin ja karsittiin moottorisahoilla ja kuljetettiin järeillä rekoilla. Maan etelä-osissa metsänuudistamisessa käytettiin metsänviljelyä. Uudistettavat alueet lannoitettiin ja käsiteltiin torjunta-aineilla. (Parpola & Åberg 2009, 204.)

Kaksi asiaa teki Osaraan erityisen vaikutuksen. Metsien laajamittainen uudistaminen avohakkuiden jälkeen oli ensimmäinen. Toinen oli syrjäisten metsäalueiden voimakas, ruhjova hakkuutapa. Alaskan ja muiden syrjäisten seutujen puuvarannot oli se tekijä, jonka varaan Osara uskoi Yhdysvaltojen metsätalouden nojaavan. (Parpola & Åberg 2009, 204.)

Osara palasi työhönsä Tapioon täynnä intoa ja uskoa tulevaisuuteen. ”Amerikkalainen unelma” eli kenties vahvinta aikaansa. Siitä kumpuava optimistinen ilmapiiri sekä tietoisuus siitä, että metsätyöt tehdään meilläkin jo lähitulevaisuudessa koneilla, oli Osaran mukaan arvokasta koettavaa. Osaran sanoma oli selkeä: Suomen elintaso tuli nostaa maamme metsävaroja hyödyntämällä yhdysvaltalaiselle tasolle. Siihen pääseminen edellytti voimakkaita keinoja, joista päällimmäisenä oli Amerikan metsätalouden käyttämä koneellistettu ja voimakas metsienkäsittelytapa. (Parpola & Åberg 2009,204.)

Osaran näkyvin tehtävä Tapiossa työskennellessään oli vuonna 1950 järjestetyn valtakunnallisen Metsämarssin järjestäminen. Sen perimmäisenä tarkoituksena oli kohottaa metsäalan yleistä negatiivisuutta, joka sodanajan pakkohakkuiden jälkeen oli syntynyt. Marssi alkoi keväällä 1950 istutuksilla, jatkuen muun muassa risusavotoilla ja maanmuokkauksilla. Marssi oli organisoitu kansakoulupiireittäin, joihin viikon ajan tuli metsäammattilainen ohjaamaan töitä. (Kuusela & Lindroos 2003, 146.)

Osaran ensimmäinen 1948 tehty Amerikan matka teki Anna-Kaisan mukaan isään lähtemättömän vaikutuksen. Hän usein muisteli ja kertoi matkan kohokohtia. Eri-tyisesti mieleen on jäänyt kuvaukset Coca Cola-automaateista, joita tuolloin oli jo

joka puolella Yhdysvaltoja. Amerikan tuliaisina hän toi laadukkaan kaitafilmikameran, joka palvelikin monia vuosia. Suuri osa filmeistä on edelleen tallessa tarkasti merkittyine päivämäärineen. Autoissakin Osara luotti amerikkalaisiin kulkupeleihin; hänen autonsa olivat poikkeuksetta Amerikassa valmistettuja. (Immonen 2015.)

3.3.4 Metsähallituksen pääjohtaja

N. A. Osara nousi Metsähallituksen pääjohtajaksi vuonna 1952 ja toimi siinä virassa vuoteen 1960. Hän toimi pääjohtajana sodanjälkeisen ajan vaikeina vuosina. Raskaat sotakorvaukset sekä jälleenrakentaminen olivat sen ajan suuret haasteet. Päätökset oli tehtävä kauaskantoisina, niistä on esitetty voimakastakin kritiikkiä, mutta myös kiitetty. (Nurmi 1984, 16.)

Osara aloitti Metsähallituksen uudistamisen pyrkimyksenään tehdä siitä liikelaitosmainen yritys. Tätä varten muodostettiin metsähallintokomitea, jonka tehtävänä oli muodostaa Metsähallituksesta tehokkaampi liikelaitos. Sopivana mallina Osara piti Vapon tyyppistä liikelaitosmallia, josta oli myönteistä kokemusta. (Nurmi 1984, 17.)

Metsähallituksen sisällä Osara uudisti organisaation vanhentunutta henkilöstöpolitiikkaa. Metsähallitukseen oli muodostunut kaksi henkilöstöryhmittymää, metsäherat ja metsänvartijat. Nämä henkilöstöryhmät olivat etäännyneet toisistaan, tätä etäisyyttä Osara pyrki aktiivisesti kaventamaan. Palkattiin uusia metsäteknikoita, konttorihenkilökuntaa sekä eri alojen asiantuntijoita. Paikkojen avautuessa metsähallituksen korkeimpaan johtoon Osara nimitti sinne mieleisiään henkilöitä teollisuuden puolelta pyrkimyksenään edistää Metsähallituksen liikelaitostamista. (Parpola ja Åberg 2009, 206.)

Osaran periaatteisiin kuului antaa päätäntävaltaa mahdollisimman paljon hoitoalueille, joista oli vastuussa aluemetsänhoitaja. Aluemetsänhoitaja kykenisi tekemään tarvittavat päätökset ja tietäisi, milloin erikoisasiantuntijan puoleen olisi käännyttävä. (Nurmi 1984, 17.)

Osara oli Amerikan matkallaan nähnyt koneellistetun metsätalouden toimivan erittäin hyvin käytännössä. Sitä mallia hän halusi kehittää myös Suomessa. Koneiden

puute oli Suomessa jarruttanut tätä kehitystä. Metsähallituksen työmaille koneet tulivat 1950-luvun alkupuoliskolla, moottorisahaa käytettiin kaatoon ja tukkien katkontaan, maataloustraktoreilla tehtiin puutavaran lähikuljetus. (Parpola & Åberg 2009, 215.)

Valtion metsien vuosittaiset hakkuumäärät vaihtelivat 3,4 ja 6,7 miljoonan kuutiometrin välillä Osaran ollessa pääjohtajana. Koneiden avulla tehdyt uittoväylien kunnostukset sekä metsäteiden rakentaminen mahdollistivat hakkuiden laajentamisen syrjäisimmillekin metsäpalstoille. Osaran kaudella panostettiin voimakkaasti metsäautoteiden rakentamiseen. Valtion maille rakennettiin yhteensä noin 2 700 kilometriä ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettuja metsäautoteitä. Nämä syrjäisille alueille rakennetut tiet mahdollistivat hakkuutoiminnan laajenemisen. Tienrakennuksen volyymin kasvua kuvaa se, että 1940-lukuun verrattuna metsäautoteiden rakentaminen vilkastui yli kymmenkertaiseksi. Sodan jäljiltä maamme tieverkosto oli rapakunnossa. (Nurmi 1984, 17.)

Kuva 1. A.Liuksialan karikatyyri Osarasta. Osaran kartano. (kuva Timo Hämylä)

Koneet eivät sellaisenaan olleet kovin käyttökelpoisia metsätöihin, vaan ne oli suunniteltu maatalouskäyttöön. Suomessa piti kehittää koneita nimenomaan metsätalouden tarpeisiin; Metsäteho oli metsäteollisuuden ja Metsähallituksen rahoittama, metsätalouden rationalisointia tutkiva yritys. Metsäteho oli keskittynyt erityisesti moottorisahojen, maataloustraktoreiden sekä vinttureiden kehittämiseen. Metsähallitus tarvitsi järeitä koneita, joiden tuli toimia myös Pohjois-Suomen kovissa olosuhteissa. Metsähallituksen kehitystyö keskitettiin Rovaniemelle Hirvaan vanhalle metsäkoululle vuonna 1956. Rovaniemellä toimivat Rovaniemen Konepaja Oy sekä L. Marttiini-yhtymä, joilta Metsähallitus sai tarvitsemaansa apua koneiden ja laitteiden kehitykseen. (Parpola & Åberg 2009, 216.)

Osaran myönteisen suhtautumisen koneiden kehittämiseen sekä Hirvaan kehitystyön tuloksena, Metsähallituksesta kehittyi edelläkävijä suomalaisen metsätalouden koneellistamisessa. Laajat Pohjois-Suomen hakkuualueet antoivat hyvän toimintaympäristön koneiden kehittämiseen. Oma kehitystyö takasi sen, että metsähallituksella oli omia tarpeitaan vastaavat koneet. (Parpola & Åberg 2009, 218.)

Suomessa työttömyys olisi merkittävästi lisääntynyt, mikäli talviset metsätyöt olisivat vähentyneet. 1950-luvun lopulla Metsähallituksen savotoilla työskenteli keskimäärin 15 000 miestä ja pari tuhatta hevosta. Metsähallituksen tarjoamat työpaikat olivat osaltaan takaamassa maamme yhteiskuntarauhaa. (Parpola & Åberg 2009, 218.)

Osara (Nenonen 1974, 21) korostaakin, että Pohjois-Suomessa oli tuolloin metsätyötä tarjolla eikä sitä tarvinnut lähteä Ruotsista hakemaan. Metsähallitus pystyikin ohjaamaan työntekijöitä voimakkaasti metsien kunnostamiseen.

Vasemmiston saatua merkittävän vaalivoiton sodan jälkeisissä eduskuntavaaleissa vuonna 1945, ilmapiiri kiristyi valtion savotoilla kireäksi. Ilmapiiriä yritettiin keventää työpaikkakohtaisilla neuvotteluilla ja niissä saatiinkin erimielisyydet sovitua. Toinen tapa välttää uhkaavia mielenilmauksia oli parantaa metsäkämpien tasoa. Metsähallituksen kämppätoimikunta laati normiston, jonka mukaan kämpät oli varusteltava. Varustuksessa kiinnitettiin huomiota yleiseen hygieenisyyteen, sisustukseen, valaistukseen ym. Kämpät alkoivat muistuttaa yhä enemmän siinä, joita Osara oli havainnoinut Amerikan matkallaan. (Parpola & Åberg 2009, 219.)

Osaran pääjohtajakaudella monet suuret avohakkuut olivat jo käynnissä. Hän saattoi laajat hakkuut päätökseen, mutta niiden todellisina alullepanijoina voidaan pitää professori V. Lihtosta ja Perä-Pohjolan piirikunnan arvioimistoimiston johtajaa A. E. Järvistä. (Kuusela & Lindroos 2003, 212.)

Uudistusalueiden laajuus hätkähdytti erityisesti tiedotusvälineitä ja saikin aikaan melkoisen kritiikin. Metsäalan ammattilaisille aukkojen suuruus ei kuitenkaan tullut yllätyksenä, sillä tiedossa oli, miten valtavista vajaatuottoisista ja yli-ikäisistä alueista oli kysymys. Niissä olosuhteissa ei vaihtoehtoja juurikaan ollut. Osara luotti täysin, että uudistaminen onnistuisi. (Nurmi 1984, 16.)

Uudistamisen ollessa käynnissä, Pohjois-Suomeen osui kaksi kylmää vuotta. Kyseisinä vuosina lämpösumma jäi alle kriittisen rajan, jonka seurauksena taimia tuhoutui paljon. Etelästä jouduttiin tuomaan taimia, jotka eivät pohjoisen olosuhteissa menestyneet. Kokonaisuuteen nähden epäonnistumiset eivät olleet Osaran mielestä merkittäviä. (Ryynänen 1983, 13.)

Valtion tilintarkastajat löysivät epäselvyyksiä Metsähallituksen vientivoitoista perustetun rahaston tilinpäätöksessä vuonna 1960. Erityisesti tilintarkastajat kiinnittivät huomiota pääjohtaja Osaran ja metsäneuvos Gripenbergin laskuttamiin suuriin ravintolalaskuihin sekä rahastosta Gripenbergille maksettuihin palkan lisiin. Osara puolustautui laatimalla vastineen, jossa hänen mukaansa toimistoa oli johdettu hyvien liikeperiaatteiden mukaan. Otsikoihin nousseet ravintolalaskut Osara katsoi kuuluvan ”toimiston toimialasta johtuviksi”. (Parpola & Åberg 2009, 248.)

Oikeusprosessissa tehtiin laskelmia, miten talous oli kehittynyt Osaran aikana Metsähallituksessa. Laskelmat osoittivat vuosilta 1953-1960 yhteensä 18 miljardin markan ylijäämää. Osara ja Gripenberg olivat saaneet neuvoteltua Metsähallituksen myymille puille viidestä kymmeneen prosenttia korkeamman hinnan kuin mitä yleinen hintataso olisi edellyttänyt. Osaran ja Gripenbergin puolustajat arvioivat, että Osara ja Gripenberg olivat toiminnallaan säästäneet valtiolta selvää rahaa jopa kymmenen miljardia markkaa. Osara oli uudistanut Metsähallituksen rakennetta, nykyaikaistanut puunkorjuuosaston ja tehnyt Metsähallituksesta vakaan puunmyyjän ja siten saavuttanut metsäteollisuuden hyväksynnän. (Parpola & Åberg 2009, 248.)

Osara ja Gripenberg jäivät kuitenkin yksin, ilman merkittävää poliittista tukea. Presidentti Urho Kekkonen oli aikanaan halunnut Osaran Metsähallituksen pääjohtajaksi, mutta oli nyt ajamassa erottamista. Elokuussa 1960 Osara ja Gripenberg vapautettiin Metsähallituksen tehtävistä. Osara totesikin Metsähallituksen kokouksessa, että ”punaiset ampuivat isän, mutta maalaisliitto ampui pojan”. (Kuusela & Lindroos 2003, 229.)

Osaran tyttären Anna-Kaisan ollessa 1970-luvulla Lapissa hiihtolomalla hiihtämässä, hänen nilkkansa nyrjähti. Hän joutui menemään Kittilään terveyskeskukseen hoidattamaan nilkkaansa. Vastaanotolla lääkärin huomattua potilaan sukunimen

olevan Osara, totesi lääkäri, että ”isä hakkasi Lapin metsät ja tytär hoidatutti nilkkansa ilmaiseksi”. Lääkärin katkeruudesta huolimatta nilkka tuli kuntoon. (Immonen 2015.)

Kirjoittajan mielestä ajoittain runsaanakin esiintynyt ja laajalle levinnyt kritiikki ei nujertanut Osaran ammatti-identiteettiä ja vahvaa näkyä Suomen elintason nostosta metsätalous kivijalkana.

3.3.5 FAO:n metsäosaston johtaja

Osara oli kuulunut FAO:n Suomen delegaattiin jo vuodesta 1948. Oikeudenkäynti virkaylioikeudessa oli vielä meneillään, kun Osara nimitettiin FAO:n metsäosaston apulaisjohtajaksi Roomaan vuonna 1962 ja seuraavana vuonna metsäosaston johtajaksi. (Kuusela & Lindroos 2003, 237.)

FAO perustettiin heti toisen maailmansodan jälkeen ja sen yksi ensimmäisistä tehtävistä oli kansainvälisen metsätilaston aikaansaaminen. Osara osallistui vuonna 1966 julkaistun tilaston tekemiseen, mikä julkaistiin World Forest Inventory-nimellä. Hänellä oli kokemusta jo kotimaastaan, kuinka metsä- ja puutilastoja laaditaan. (Osara 1968, 5.)

Laadittaessa maailmanlaajuisia tilastoja metsävaroista, ongelmia aiheuttaa jo puulajien jako havu- ja lehtipuihin. Monet trooppisen alueen havupuut eivät muistuta lainkaan havupuita, koska niillä ei ole neulasia, vaan lehtien kaltaisia muodostumia. Sellainen on esimerkiksi paljon viljelty Podocarpus. On myös lehtipuita, muun muassa Casuarina ja Tamarix, joiden lehdet ovat neulasten näköisiä. On tarvinnut käsitellä monenlaista aineistoa, ennen kun tilastoja maailman metsävaroista on kyetty saamaan aikaiseksi. (Osara 1968, 9.)

Osara oli ensimmäisellä Amerikan matkallaan 1948 konkreettisesti havainnut, kuinka hyvän kuvan metsästä voi lentokoneesta käsin muodostaa. Ilmavalokuvaus helpottikin tuntuvasti vaikeakulkuisten metsien inventointia. Esiintyy myös huomattavia metsäalueita, erityisesti trooppisessa vuoristossa, jossa ilmavalokuvaus on sääolosuhteista johtuen vaikeaa. FAO:n projekteissa on käynyt, että vuoden aikana ei ole ollut ainoatakaan kelvollista kuvauspäivää. (Osara 1968, 12.)

Anna-Kaisa muutti äitinsä Anna Liisan kanssa Roomaan vuonna 1963. Hän aloitti siellä koulun, jossa oli monia eri kansallisuuksia; opetuskieli oli englanti. Kotona oli kotiapulainen Tintta, jolta hän oppi italian kielen. Hän oli perheessä ainoa, joka puhui italiaa ja auttoi isäänsäkin monissa arkipäivän tilanteissa. Osara puhui sujuvaa englantia ja oli aikoinaan opiskellut myös latinaa, josta oli kyllä apua Italiassa. Isä puolestaan opetti Anna-Kaisalle ruotsia yksityisesti, jotta paluu suomalaiseen kouluun helpottuisi eikä ruotsi tuottaisi ylimääräisiä vaikeuksia. Anna-Kaisa vietti Roomassa noin viisi vuotta; Suomeen palattuaan hän ensimmäisessä isälleen lähettämässä nimipäiväkortissa iloitsi kovasti juuri sataneesta lumesta. Anna-Kaisa oli unohtanut, miltä lumi näyttää. (Immonen 2015.)

Kuva 2. Osara metsäasiantuntijana. A. Liuksialan piirros *Metsälehdessä* 21.9.1962. (kuva Timo Hämylä)

Matkustamien kuului olennaisesti FAO:ssa työskentelyyn. Osara kävi kautensa aikana noin 70 eri maassa ja tutustui henkilökohtaisesti eri maiden metsäministereihin ja muihin metsäalan vaikuttajiin. (Kuusela & Lindroos 2003, 241.)

4 OSARAN KARTANO

Osaran kartano on vanha ratsutila eli rustholli. Se oli aikoinaan virkamiesten asuinpaikkana, mutta aateliskartano se ei ole ollut. Osara on vanhasuomea ja tarkoittaa ”lihavaa” tai ”suurta”. Osaran nimi löytyy vanhimmista asiakirjoista muun muassa vuodelta 1540 olevasta Turun tuomiokapitulin ”mustasta kirjasta”. Vuodesta 1863 kartano on kuulunut Hildénin suvulle; N. A. Osarahan muutti sukunimensä 1935 Hildénistä Osaraksi. (Pasanen1987, 3.)

4.1 Osaran kartanon historia

Osaran omistajat tunnetaan vuodesta 1540 lähtien. Vuonna 1594 Osara annettiin läänityksenä ratsumies, vänrikki Hannu Laurinpojalle. Hän oli Hämeenkyröön majoitetun marski Klaus Flemingin sotilasosaston päällikkö. Osara oli osaston pääpaikka ja varikko. (Osara 1983, 30.)

Osaran seuraavat omistajat olivat edelleen ratsumiehiä ja upseereja, mutta pian omistajaluetteloon ilmestyi virkamiehiä, kuten katselmuskirjureita, nimismiehiä sekä pappeja. Vuonna 1646 ratsumies Yrjö Toback myi Osaran Ikaalisten kirkkoherralle Abraham Jacobille 317 kuparitaalarista. Anders Hacks myi Osaran Hämeenkyrön kirkkoherralle Arvid Rothoviukselle vuonna 1697, hinta oli 700 kuparitaalaria. Kauppahinta oli kohonnut huomattavasti edelliseen verrattuna välillä tapahtuneen rahanarvon huonontumisen eli inflaation vuoksi. (Osara 1983, 30.)

Osaraa omisti vuodesta 1707 Ilmajoen nimismies Johan Reini vuoteen 1723, jolloin Osaran omistajaksi tuli nimismies Favorin. Sama suku omisti Osaran vuoteen 1801. Siitä seurasi melko nopeasti vaihtuvia omistajia nimeltään Wirzenius, Bäckman, Gribenberg sekä Federley, kunnes Osaran osti Carl Josef Hildén vuonna 1863. (Osara 1983, 30.)

4.2 C. J. Hildénin aika

Osarassa alkoi uusi luku, kun tamperelainen kauppias Carl Josef Hildén (N. A. Osaran isoisä) osti kartanon vuonna 1863. Hän oli vaurastunut liiketoimillansa Tampereella ja hän oli tehnyt kauppamatkoja hevosella Pietariin asti. Hän oli myös mukana vuonna 1860 perustamassa Hämeenkyrön Kyröskoskelle ensimmäistä teollisuuslaitosta, pumpulikutomoa. (Osara 1983, 31.)

Seuraavana vuonna Osaran ostamisen jälkeen kohtasi tilaa onnettomuus, kun kartanon päärakennus paloi 9.7.1864. Tuhoutuneesta päärakennuksesta ei ole säilynyt yhtään kuvaa. Sitä on kuvattu kartanotyyliseksi kaksikerroksiseksi puutaloksi. Palo syttyi varhain aamulla, kuitenkin vielä nukkumassa olleet asukkaat ehdittiin herättää, mutta irtaimisto tuhoutui kokonaan. Uusi päärakennus, niin kutsuttu ”valkoinen talo” rakennettiin 1870-luvulla; tarkkaa vuotta ei tiedetä. (Osara 1983, 32.)

Kuva 3. Osaran kartanon päärakennukset. (kuva Timo Hämylä)

4.3 A. G. Hildén isäntänä

C. J. Hildénin pojista Arthur Gideon (1857-1918) ryhtyi jo nuorena valmistautumaan maanviljelijäksi sekä Osaran kartanon isännäksi. Hän meni ensiksi harjoittelijaksi silloin edistyksellistä maanviljelyä harjoittavaan Kokemäen kartanoon. Harjoittelun jälkeen hän lähti opiskelemaan Ruotsiin Ultunan maatalousopistoon, josta myös valmistui agronomiksi vuonna 1877. Melko pian sieltä palattuaan nuori agronomi otti vastuun Osaran kartanon isäntänä. Hän oli aikanaan niitä harvoja, joka oli saanut hyvää maatalouskoulutusta. Osaran kartano sai näin pitkästä ajasta omistajakseen isännän, joka ei ollut pappi, sotilas tai virkamies, vaan tilan kehittämiseen omistautunut maanviljelijä. (Osara 1983, 32.)

Osara oli silloin suuri tila. Hämeenkyröön ja osaksi Ikaalisiin kuuluvien kantatilojen ohella siihen kuului laajoja takamaita varsin kaukana päätilasta. Muun muassa noin 80 kilometrin päässä Siikaisissa sijaitseva Lampikoskenmaa, joka oli ikivanhan hämäläisen erämaatalouden perua, pinta-alaltaan 1300 hehtaaria. Kyrösjärven koillispuolella, Ikaalisten Vähäröyhiössä sijaittivat Saukko ja Karpanmaa, jotka yhteensä käsittivät noin 800 hehtaaria. Osaran kartanon kokonaispinta-ala oli noin 3500 hehtaaria. (Osara 1983, 33)

A. G. Hildénin ryhtyessä kartanon isännäksi, häntä odottivat mittavat kunnostamiset ja tuotantorakennusten nykyaikaistamiset. Tilan tiedetään olleen rappiolla edellisten, tiuhaan vaihtuneiden omistajien jäljiltä. (Osara 1983, 33.)

Suuri tila tarvitsi paljon työvoimaa; ensisijainen työvoiman lähde olivat torpparit sekä mäkitupalaiset, joita A. G. Hildénin isännyyden alkuaikoina oli kolmattakymmentä. Torpparivapautuksen jälkeen vuonna 1918 jäljelle jäi viisi torppaa. (Osara 1983, 33.)

Perusteellisten tuotantorakennusten uusiminen valmistui noin 1901. Silloin Osarassa oli sadan lehmän navetta, 28 pilttuun hevostalli, 40 emakon sikala, meijeri ja monia riihiä ja latoja. Peltoja parannettiin ojittamalla ja kokonaan uutta viljelysmaata raivattiin yli 40 hehtaaria. (Osara 1983, 33.)

Vuonna 1886 A. G. Hildén kutsui Suomen Metsähoitoyhdistyksen metsänhoitoneuvojan Thomas Cannelinin tutustumaan Osaran metsiin. Käynnin tuloksena

syntyi yksi maamme vanhimmista metsätalouden suunnittelun asiakirjoista. Cannelin laati järjestelmän, jossa talon omat sekä torppareiden kotitarvepuut hakattaisiin peräkkäisiltä vuosilohkoilta. Hakkuun jälkeen vuosilohkot raivattiin käsityönä, jonka jälkeen vakoihin kylvettiin kuusen ja männyn sekasiementä. Männyn kylvö epäonnistui, mutta kuusen siemenistä kasvoi taaja ja elinvoimainen taimikko. (Heiramo 1989, 4.)

A. G. Hildén osallistui aktiivisesti yhteiskunnallisiin asioihin ja hoiti useita luottamustoimia, mutta politiikkaan hän ei houkutteluista huolimatta osallistunut. A. G. Hildén joutui kokemaan väkivaltaisen kuoleman vuoden 1918 tapahtumissa. (Osara 1983, 33.)

Kuva 4. Emilia ja Arthur Hildénin muotokuvat. Osarn kartano. Karin Hildén. (kuva Timo Hämylä)

4.4 N. A. Osaran aika

A. G. Hildénin kuoleman jälkeen kartano jäi aluksi perikunnalle, joista N. A. ja L. O. Hildén vaihtoivat sukunimekseen Osaran vuonna 1935. (Heiramo 1981, 3.)

Perikunta muutti 1930-luvun pula-aikana kartanon omistusmuodon osakeyhtiöksi, perheenjäsenten ollessa osakkaina. Suomen laki ei kohdellut osakeyhtiömuotoista maatalousomistamista mitenkään suopeasti. Osara joutuikin 1940-luvun asutus-toiminnan yhteydessä luovuttamaan lähes puolet pinta-alastaan. N. A. Osara suhtautui kuitenkin asiaan varsin myönteisesti toteamalla: ”Mennyt on mennyttä ja nyt iloitaan siitä, että kodeistaan Karjalassa tänne muuttamaan pakotetut viljelijät, siltä tuntuu, ovat hyvin juurtuneet uusille tiloilleen”. (Osara 1983, 35.)

Metsiä Osaran kartanossa on hoidettu suunnitelmallisesti jo yli sata vuotta. Kun karjataloudessa siirryttiin uusiin menetelmiin eikä laidunmaita enää ollut tarpeellista pitää, oli niille tehtävä jotakin. Ratkaisuksi valittiin hakamaiden istuttaminen ja ne aloitettiin ajan tavan mukaan vain kuusta käyttäen jo 1920-luvulla. Osaran metsämaat ovat reheviä, joten ruohottuminen teetätti tuntuvasti lisätyötä. Myös halla ja rouste aiheuttivat ongelmia. Kokemuksen opettamina Osarassa aloitettiin kuusentaimien istutus tiheän verhopuuston alle, hakamaiden oksaiset havupuut kuitenkin hakattiin ennen istutusta. Lehtipuiden kannoista versoi tiheä vesakko, jonka poistaminen, joskus kaksikin kertaa, oli välttämättömyys hyvän taimikon aikaan saamiseksi. (Heiramo 1989, 5.)

Ensiharvennus tehtiin puuston saavutettua 25-30 vuoden iän. Tämä tehtiin aikanaan pokasahalla ja kirveellä. Puut ajettiin hevosella ja myöhemmin maatalous-traktorilla varastopaikoille mittausta varten. (Heiramo 1989, 5.)

1930-luvun alussa Osaralla aloitettiin oman taimitarhan pitäminen. Silloin oli tarjontaa 2-vuotiaista kuusentaimista, joita kouluttiin 4- tai jopa 5-vuotiaiksi. Siemenen alkuperästä oli vain vähän tietoa. (Heiramo 1989, 5.)

N. A. Osaran aikana tehtyjen metsänviljelyjen kokonaisala oli noin sata hehtaaria. Valtaosa oli kuusen viljelyä, mutta myös mäntyä sekä koivua on istutettu pahasti maannouseman vaivaamille alueille. Varhaisien kuusi-istutukset ovat uudistushakuiden jälkeen saaneet jo uuden puusukupolven. N. A. Osara kertookin, että on

ollut pitkiä jaksoja, ettei Osaralta hakattu yhtään puuta, jota en olisi itse leimauttanut. (Kuusela & Lindroos 2003, 23.) Tilan maataloustöihin Osara suhtautui aika suurpiirteisesti: ”kunhan pelloilla jotain jylläävät”. Palkattu tilanhoitaja oli vastuussa peltotöistä. (Kuusela & Lindroos 2003, 307).

Osaran metsät olivat useasti metsäretkeilyn kohteena. Erityisen mielenkiintoinen kohde, jota N. A. Osara monelle eri retkiryhmälle esitteli, oli Mannelan mäki, entinen lammashaka. Se on pinta-alaltaan 6,7 hehtaarin suuruinen kumpare, jossa oli vanha lahovikainen lehtimetsä. Sen alle istutettiin kuusen taimet vuonna 1937. Alueesta on Osaran metsäkirjanpidossa varsin yksityiskohtaiset tiedot usean vuosikymmen ajalta. (Heiramo 1989, 5.)

Anna-Kaisa muistaa, kuinka oli useasti isänsä mukana viemässä muun muassa opastauluja eri retkikohteisiin. (Immonen A-K 2015.)

Kuva 5. Anna-Kaisa Immosen haastattelu Osaran kartanossa. (kuva Timo Hämylä)

Kuva 6. N. A. Osaran muotokuva Osaran kartanossa. Tuomas von Boehm, 1966. (kuva Timo Hämylä)

Kuva 7. N. A. Osara. (kuva Luston kuvakokoelma)

5 POHDINTA

N. A. Osarasta ja hänen omistautumisestaan metsälle niin täällä Suomessa kuin ulkomaillakin riittäisi tutkittavaa pitkäksikin aikaa. Tähän aikakautensa voimahahmoon liittyy mielenkiintoisia vaiheita ja tarinoita. Tämä opinnäytetyö keskittyi N.A. Osaran elämäntyön tärkeimpiin tehtäviin. Ulkopuolelle jäi varmasti merkittäviäkin tapahtumia, rajaus oli vain vedettävä johonkin. Laajempaa ja yksityiskohtiin tarkemmin paneutuvaa tietoa on kuitenkin mahdollista saada useistakin teoksista ja tutkimuksista.

Opinnäytetyön keskeisenä punaisena lankana on N. A. Osaran persoona johtajana. Hänellä oli luontaisen johtajan ominaisuudet ja hän pystyi lisäksi hankkimaan ympärilleen päteviä apulaisia, unohtamatta arvostamiaan sihteereitä. Hänen ei tarvinnut korostaa auktoriteettiaan, hänellä yksinkertaisesti oli se. Olipa kysymys vaikkapa kotioloista, niin jos pölynimuri odotti käyttäjää, ei hän epäröinyt tarttua sen varteen kiinni ja alkaa toimimaan.

N. A. Osara oli keskeisessä roolissa sodanjälkeisen Suomen jälleenrakennuksessa. Hän kykeni tekemään rohkeita ja vaikeita päätöksiä, kun valtio joutui maksamaan raskaita sotakorvauksia. Suomen elintaso nousi nopeasti metsistä saaduilla vientituloilla, johon osaltaan vaikutti myös Osaran asiantuntemus.

Osaran kartano oli N. A. Osaralle tärkeä paikka koko hänen elämänsä ajan. Se oli inspiroiva kasvupaikka nuorelle pojalle. Haasteisina työelämän vuosinaan Osara vietti pitkiäkin aikoja kaukana syntymäkodistaan, mutta palasi Hämeenkyröön aina, kun oli mahdollista, rentoutumaan ja lataamaan akkujaan. Lopuksi se antoi oivan mahdollisuuden sekä metsästämiseen että muuhun puuhasteluun lähimetsissä.

Vaiherikkaasta ja menestyksekkäästä työurastaan huolimatta, jokaisella on oma elinkaarensa. N. A. Osara piti ohjaksia käsissään, kunnes tietoisuus siitä, että elämä jatkuu hänen tyttärensä jälkeen uudella sukupolvella, antoi hän itselleen luvan luovuttaa.

Kuva 8. Hämeen Metsänhoitajien retki keväällä 1980 Osaran kartanossa. (kuva Tapani Tasanen)

Kuva 9. Anna Liisa ja Nils Arthur Osara keväällä 1980 Osaran kartanossa. (kuva Tapani Tasanen)

LÄHTEET

Arkistolähteet

Ilvessalo, Y. 1937. N. A. Osaran arkisto. Osaran Kartano. Asiantuntijalausuntoja. Julkaisematon

Osara, N. A. 1968. Maailman metsä- ja puutalouden kysymyksiä. Luentosarja Helsingin yliopisto 22.1.1968. N. A. Osaran arkisto. Osaran Kartano

Saari, E. 1937. N. A. Osaran arkisto. Osaran Kartano. Asiantuntijalausuntoja. Julkaisematon.

Haastattelut

Immonen A-K. 2015. Haastattelu 8. 10. 2015

Lehtiartikkelit

Heiramo, T. 1989. Metsätilan mallia Osaralta. Teollisuuden Metsäviesti. 24.2.1989, 4-7.

Nenonen, J. 1974. Metsämiehet vaihtuvat – mielipiteet ennallaan. Helsingin Sanomat. 1974, 20-21.

Nurmi, S. 1984. Osaran pellot kasvavat. Metsävaltio, Metsähallituksen henkilöstölehti. 1984, 16-17.

Osara, N. A. 1983. Osaran Kartanon vaiheista. Hämeenkyrön Joulu. 1983.

Pasanen, T. 1981. Ikivanhaan Osaraan liittyy monta nimeä ja tarinaa. Hämeenkyrön Sanomat. 9.7. 1981, 3-4.

Ryynänen, E. 1983. "Olen ylpeä Lapin aukoista". Savon Sanomat. 29.11. 1983, 13

Kirjallisuus

Kuusela, K. & Lindroos H. 2003. N. A. Osara- Metsällä on pitkä muisti. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Metsälehti.

Parpola, A. & Åberg, V. 2009. Metsävaltio – Metsähallitus ja Suomi 1859-2009. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Verkkolähteet

Palo, M. 2006. Osara, Nils Arthur (1903-1990). [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Biografiakeskus, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. [Viitattu 3.10.2015]. Saatavana: <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli938>. Vaatii käyttöoikeuden.

LIITTEET

Liite 1. Curriculum Vitae (Kuusela ja Lindroos 2003, 311-315.)

Liite 2. Kysymykset Anna-Kaisa Immosen henkilöhaastattelussa

Liite 1. Curriculum Vitae

OSARA (vuoteen 1935 Hildén), Nils Arthur (Nisse), syntynyt Ikaalisissa 29.11.1903.

PERHESUHTEET

Vanhemmat: Maanviljelysneuvos Arthur Gideon Hildén ja Emilia von Bondsdorff.

Puoliso: 1) Pankin prokuristi Sirkka Ilona Rinne 1937-1948 (k.), 2) Anna Liisa Telervo Kolehmainen (o.s. Harjanne) 1950-

Lapset: Anna-Kaisa 1956

KOULU JA OPISKELU

- Ylioppilas Helsingin Suomalaisesta yhteiskoulusta 1921
- Eteläsuomalainen osakunta
- Hyytiälä 1922
- Metsänhoitaja Helsingin yliopistosta 1924
- Maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Helsingin yliopistosta 1926
- Maatalous- ja metsätieteiden lisensiaatti ja tohtori Helsingin yliopistosta 1936

VIRAT JA TOIMET

- Ylimääräinen metsänhoitaja 15.4.1924
- Helsingin yliopiston metsänarvioimisen ylimääräinen assistentti 1924-1926
- Metsätieteellinen tutkimuslaitos, taloustieteellisen osaston vt. Assistentti 1928-1931, apulaistutkija 1931-1936, kirjastonhoitaja 1932-1936 ja sihteeri 1933-1936
- Laatinut 1932-1934 metsätaloussuunnitelman 18:lle maataloushallituksen kirjanpitotilalle
- Osaran Kartano Oy:n johtokunnan jäsen 1932-, toimitusjohtaja 1950-
- Keskusmetsäseura Tapio, metsänhoitaja 1936-1938

- Johtanut maatalousministeriön toimeksiannosta ns. kirjanpitotilojen metsätalouden tutkimusta 1936-1938
- Antanut riistanhoidon ja metsästyksen opetusta Helsingin yliopistossa 1935 ja 1938-1939
- Helsingin yliopisto, metsäpolitiikan dosentti 1937-1953
- Metsätieteellinen tutkimuslaitos, metsätaloustieteen professori 1938-1948, vt. Metsäteknologian professori 1939-1941
- Johtanut sodan varalta suoritettuja kulontorjuntavalmisteluja 1940-1941. Päämajan kulontorjuntaa johtava upseeri 1941
- Kansanhuoltoministeriön puu- ja polttoaineosaston osastopäällikkö 1940-1947
- Itä-Karjalan Sotilashallintoesikunnan taloudellisen osaston päällikkö 1941-1942
- Ylipäällikön asettaman Itä-Karjalan maa-asiain toimikunnan jäsen 1941-1943
- Apulaismaatalousministeri ja ministeri kansanhuoltoministeriössä Edwin Linkomiehen hallituksessa 1943-1944
- Keskusmetsäseura Tapio, toimitusjohtaja 1947-1952
- Metsähallituksen pääjohtaja 1952-1960
- Food and Agricultural Organization of the United Nations, FAO, Deputy Director (1962-1963) and Director (1963-1968) of Forestry and Forest Industries Division
- Metsäntutkimuslaitoksen ylimääräinen tutkija 1969-1970
- Useita toimeksiantoja ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosastolta 1969-1972
- Jaakko Pöyry & Co Oy, Senior Advisor 1973-1978

LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

- Ylioppilasyhdistys Metsämiehet r.y., rahastonhoitaja 1923-1924, puheenjohtaja 1924-1925
- Suomen Metsäyhdistys, johtokunnan ja hallituksen varajäsen ja jäsen 1928-1949, varapuheenjohtaja 1948-1949, puheenjohtaja 1950-1962

- Suomen Metsätieteellinen Seura, arkistonhoitaja 1928-1936, varapuheenjohtaja 1940-1941, puheenjohtaja 1942-1943
- Pienpuukomitea, jäsen ja sihteeri 1931-1945
- Suomen Reserviupseeriliitto, puheenjohtaja 1931-1945
- Suomen Metsänhoitajaliitto, hallituksen jäsen 1932-1952
- Reserviupseerilehti, päätoimittaja 1933- 1945
- Suomen Verkkopalloliitto, hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 1934-1936
- Metsänhoidon edistämiskomitea, sihteeri 1935-1937
- Reserviupseereiden jatkokoulutusta käsittelevä komitea, jäsen 1935-1936
- Vakuutus Oy Metsäpalo, hallintoneuvoston jäsen 1935-1942, johtokunnan jäsen 1942-1963, varapuheenjohtaja 1949-1955
- Helsingin Metsänhoitajayhdistys, puheenjohtaja 1937-1941
- 3. Kansainvälisen metsäkongressin järjestelytoimikunta, jäsen 1938-1940
- Lämmityslaitetoimikunta, puheenjohtaja 1938-1943
- Metsätaloudellinen Aikakauslehti, päätoimittaja 1938-1947
- Helsingin Verkkopallosuojat Oy, hallituksen puheenjohtaja 1938-1958, jäsen 1958-1973
- Maa- ja metsätalouden verotusperusteita uudistamaan asetettu komitea, jäsen 1939-1956
- Asiantuntija täytettäessä Tukholman metsäkorkeakoulun metsätaloustieteen professorin virkaa 1939 ja 1958
- Työtehoseura, johtokunnan jäsen 1939-1963, varapuheenjohtaja 1947-1963
- Suomen Aseveljien liitto, liittotoimikunnan jäsen 1940-1945, varapuheenjohtaja 1941-1945
- Perusyhtymä Oy, hallintoneuvoston jäsen 1940-1972, työvaliokunnan jäsen 1952-1962
- Paperipuuvaltuuskunta, jäsen 1941
- Puuvaltuuskunta, varajäsen 1941-1944
- Valtion moottoripolttoainetoimikunta, jäsen 1941-1944
- Pellervo-Seura, hallintoneuvoston jäsen 1941-1953
- Koksin ja kivihiilen hinnantasoituskassa, hallituksen jäsen 1942-1948

- Metsäkauppaneuvottelukunta, jäsen 1942-1943, puheenjohtaja 1943-1944
- Saksan kauppaneuvotteluja varten asetettu hallitustoimikunta, puheenjohtaja 1943-1944
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi, hallintoneuvoston ja valtuuskunnan jäsen 1942-1970
- Suomen edustaja Kansainvälisessä Metsäkeskuksessa (CIS) 1943-1945
- Metsäliitto, hallintoneuvoston jäsen 1941-1947
- Työväline Oy, hallintoneuvoston jäsen 1943-1973
- Maataloustuottajain Keskusliitto, metsävaltuuskunnan jäsen 1942-1952, metsävaliokunnan jäsen 1942-1962, valtuuskunnan jäsen 1943-1945
- Vuoden 1944 asutuskomitea, jäsen 1944-1945
- Puuneuvottelukunta, puheenjohtaja 1944-1947
- Puutavaran viennin aloittamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä harkitseva komitea, puheenjohtaja 1945
- Maatalousministeriön asutusasiainosasto, metsäasiain neuvottelukunta, jäsen 1945-1948
- Metsätietoimikunta, puheenjohtaja 1945-1949
- Tervaöljy Oy, johtokunnan jäsen 1946-1948
- Valtion Polttoainetoimisto, johtokunnan puheenjohtaja 1945-1950, varapuheenjohtaja 1951-1961
- Maatalous-Osake-Pankki, hallintoneuvoston jäsen 1945-1959, varapuheenjohtaja 1950-1959
- 3. Maailman metsäkongressin järjestelytoimikunta, jäsen 1947-1950
- Metsälehti, päätoimittaja 1947-1952
- Maatalouslaskentakomitea, jäsen 1947-1957
- Metsäpuiden Rodunjalostussäätiö, hallituksen puheenjohtaja 1947-1963
- Suomen FAO-toimikunta, jäsen ja neuvottelukunnan metsäjaosto, puheenjohtaja 1948-1960
- Polttoainekomitea, puheenjohtaja 1948-1950
- Asiantuntija täytettäessä Helsingin yliopiston metsätalouden liikeopin professorin virkaa 1949 ja Metsäntutkimuslaitoksen metsätaloustieteen professorin virkaa 1949
- Uittokomitea, jäsen 1949-1959

- Yksityismetsälakikomitea, jäsen 1949-1952
- Vuoden 1949 metsätaloussuunnitteluvaliokunta, jäsen 1949-1961
- Suomen Metsästäjäliitto r.y., hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 1949-1953, edustajiston puheenjohtaja 1953-1962
- Maantieliikennevaliokunta, puheenjohtaja 1950-1952
- Pohjoismaiden Metsäunioni, presidentti 1950-1954
- Vuoden 1951 polttoainevaliokunta, jäsen 1951
- Metsähallintovaliokunta, jäsen 1952
- Kauppasopimusvaliokunta, jäsen 1952
- Vientimaksurahasto, johtokunnan jäsen 1952-1958
- Polttoaineneuvosto, jäsen 1952-1958
- Suomen Tienyhdistys, hallituksen jäsen 1952-1960
- Suomen Luonnonvarain Tutkimussäätiö, hallituksen puheenjohtaja 1952-1963, finanssivaliokunnan jäsen 1952
- Veitsiluoto Oy, hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 1952-1954, puheenjohtaja 1955-1957, jäsen 1957-1960
- Rauma-Repola Oy, hallintoneuvoston jäsen 1952-1970
- Riihimäen Lasi Oy, johtokunnan jäsen 1952-1981, puheenjohtaja 1954-1981
- Oulu Oy, hallintoneuvoston jäsen 1952-1962, puheenjohtaja 1954-1962
- Enso-Gutzeit Oy, hallintoneuvoston jäsen 1953-1960
- Kemi Oy, hallintoneuvoston jäsen 1953-1961, johtokunnan jäsen 1956
- Keskusmetsäseura Tapio, johtokunnan jäsen 1953-1960
- Metsäntutkimuslaitos, neuvottelukunnan jäsen 1954-1960
- Kulkulaitosneuvosto, jäsen 1954-1962
- Maatalousministeriön metsätalouden neuvottelukunta, jäsen 1954-1960
- Suhdannevarausneuvottelukunta, jäsen 1954-1960
- Metsäliiton Selluloosa Oy, hallintoneuvoston jäsen 1954-1964
- Saimaan kanavan käyttömahdollisuuksia selvittämään asetettu komitea, jäsen 1955-1956
- Valtakunnansuunnitteluneuvosto, jäsen 1956-1960
- Seurasaarisäätiön edustajisto, jäsen 1956-1978
- Metsäntutkimusvaliokunta, jäsen 1956-1960
- Oy Shell Ab, johtokunnan jäsen 1956-1960, puheenjohtaja 1957-1960

- Pohjoismaiden Neuvoston viides istunto, asiantuntija 1957
- Vakuutusyhtiö Pohjola, hallintoneuvoston jäsen 1957-1972
- Pohjois-Suomen metsä- ja voimatalouden eturistiriitoja selvittämään asetettu komitea, jäsen 1958-1959
- Vientimaksuneuvottelukunta, jäsen 1958-1960
- Valtio hallinnon organisaation uudistamiskomitea, jäsen 1958-1960
- Uittoteho, hallituksen puheenjohtaja 1958-1960
- Kansallis-Osake-Pankki, hallintoneuvoston jäsen 1959-1963
- Useiden kauppaneuvottelukuntien jäsen
- Toppila Oy, johtokunnan jäsen 1968-1974
- Oy Hackman Ab, johtokunnan jäsen 1969-1978
- Hämeen Peruna Oy, hallituksen jäsen 1973-1982
- Jaakko Pöyry & Co, neuvottelukunnan jäsen 1978-

SOTILASARVO JA KUNNIAMERKIT

- Majuri
- Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunta, komentajamerkki 1 (SVRK 1)
- Suomen Leijonan Ritarikunta, komentajamerkki (SLK)
- Vapaudenristi 2 (VR2)
- Vapaudenristi 4 miekan kera (VR 4 M.K.)
- Talvisodan muistomitali (Ts mm)
- Jatkosodan muistomitali (Js mm)
- Väestönsuojelun ansiomitali 1 (VSS am 1)
- Reserviupseeriliitto, kultainen ansiomerkki soljen kera (RUL amrk s.k.)
- Päämajan muistoristi
- Norjan Pyhän Olavin Ritarikunta, komentajamerkki tammilehvien kera (TDRK 1)
- Ruotsin Pohjantähden Ritarikunta, komentajan merkki 1 (RuotsPRK 1)
- Ruotsin Reserviupseeriliitto, kultainen ansiomerkki 1 (RuotsRUL amrkk)
- Saksan Liittotasavallan suuri ansioristi tammenlehvien kera (SLTAR suuri ar tk)
- Tanskan Danneborgin Ritarikunta, komentajanmerkki 1 (TDRK 1)
- Suomen Urheilun hopeinen ansioristi

- Latvian Suojeluskuntien ansioristi
- Pronssinen Cajander-mitali
- Fernow-mitali
- Blomqvistin palkinto
- Useiden järjestöjen ja yhdistysten ansiomerkkejä

JÄSENYYKSIÄ

- Suomen Metsätieteellinen Seura, kunniajäsen
- Suomen Maantieteellinen Seura
- Centralskogsvällskapet Skogskultur, kunniajäsen
- Suomen Metsänhoitajaliitto, kunniajäsen
- Suomen Metsäyhdistys, kunniajäsen
- Suomen Metsästäjäliitto, kunniajäsen
- Kansantaloudellinen Yhdistys
- Tilastoseura
- Kyröskosken Metsästysyhdistys, kunniajäsen
- Conceil International de la Chasse
- The Shikar Club
- Svenska Skogsvardeföreningen, kirjeenvaihtajajäsen
- Det Norske Skogsällskap, kunniajäsen
- Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien, ulkomainen jäsen
- Royal Scottish Forestry Society, kunniajäsen
- Society of American Foresters, kunniajäsen
- World Academy of Art and Science, fellow
- International Academy of Wood Science, fellow

HARRASTUKSET

- Osaran kartanon isäntä
- Metsästys

Liite 2. Kysymykset Anna-Kaisa Immosen henkilöhaastattelussa

- Missä isäsi kävi koulua?
- Mitä mieltymyksiä isälläsi oli?
- Mistä merkittävistä tapahtumista/ matkoista hän kertoi?
- Millaisena muistat ajan, kun asuitte Roomassa?
- Millaisena isäsi koki Osaran kartanon?
- Mitä teitte isäsi kanssa yhdessä?